

Офіційно заявлено: атомні електростанції гратимуть набагато меншу роль у енергетичному майбутньому Японії, аніж вважалося раніше. Після криз та вибухів газу на атомній електростанції Фукусіма в березні 2011 р., усі інші ядерні реактори Японії було призупинено для інспекції та техогляду. Нещодавно уряд країни задумався про їхнє майбутнє і про ядерну енергетику в країні в цілому, коли опублікував чотири можливі шляхи задоволення майбутніх потреб Японії в електроенергії. Один зі сценаріїв рекомендує визначити ядерний внесок згідно з ринковим механізмом. Решта варіантів передбачають, що ядерна енергетика буде поставляти не більше чверті енергії країни до 2030 р. – і в одному з варіантів взагалі не буде використана.

Сценарії розроблені консультативним комітетом і передані Міністерству промисловості. Комітет проводив зустрічі, починаючи з жовтня минулого року, для обговорення Базового енергетичного плану 2010, у якому йшлося про 45 % ядерної енергії від усього вироблення електроенергії в країні до 2030 р. Різке скорочення цієї частки означатиме, що Японії доведеться боротися за 31 % зниження викидів двоокису водню в атмосферу, яке теж планувалося виконати до 2030 р.; три нові сценарії пропонують більш скромні цілі: 16 %, 20 % або 23 %. П'ятий варіант включає більш сильну залежність від ядерної енергії (35 %), що дає можливість скоротити викиди парникового газу до 28 %, проте голова комітету Акіо Мімура, голова Nippon Steel (Токіо), сказав, що він вирішив відмовитися від такої пропозиції через те, що його народ проти використання ядерної енергії.

До Фукусіми плани Японії залежали від амбіційного розширення її ядерного потенціалу, який забезпечував країну 26 % електроенергії у 2010 р. Цей план стикнувся з незгодними ще до катастрофи, а зараз він просто не спрацює, тим паче місцеві уряди не дають знову запустити існуючі атомні станції. Деякі округи, включно з Фукусімою, сподіваються використовувати відновлювані джерела енергії, стати в цьому питанні самодостатніми і не залежати від ядерної енергії. Тору Хашімото, мер Осаки, використав незадоволення мас щодо відновлення роботи реакторів, щоб стати, згідно з опитуваннями, найбільш популярним політиком у країні. Дехто навіть називає його майбутнім прем'єр-міністром.

Враховуючи протистояння, Тецунарі Ііда, голова Інституту політики сталого розвитку енергетики (Токіо), говорить, що ніхто за здорового глузду не забуде ядерну енергетику. «Захисники ядерної енергетики не мають жодного уявлення про реальний стан. Вони просто повторюють “ми можемо це зробити”», – зазначає Ііда, який давав поради з енергетики Хашімото.

Без'ядерний план закликає до використання джерел відновлювальної енергії, включно з енергією вітру та сонця, для забезпечення 35 % електроенергії країни до 2030 р., у порівнянні з нинішніми 11 %. Ііда, член комітету та прихильник плану, говорить, що мета досяжна. Потужності використання сонячної енергії швидко зростають з 2009 р., завдяки пільговому тарифу, який дає можливість людям встановлювати сонячні панелі на своїх дахах та продавати енергію назад в мережу за вищою ціною.

Схожа субсидія для промислових сонячних генераторів увійде в силу 1 липня, а компанії, включно з Куосега (виробник сонячних панелей в Кіото) розробляють «мегасонячні» господарства. Іїда сподівається отримати 3–5 ГВт завдяки сонячній енергії протягом наступного року.

Проте багато хто вважає надмірні сподівання на відновлювальні джерела енергії дорогими та нереальними. Без'ядерний сценарій може зменшити ВВП країни до 31 трлн єн (396 млрд дол.) на рік, згідно з заявою комітету. Деякі місцеві органи влади, включно з Хашімото, почали пом'якшувати своє ставлення до ядерної енергетики з метою зберегти робочі місця, і, схоже, два реактори в окрузі Фукуї відновлять свою роботу.

Тацужіро Сузукі, віце-голова Комісії з атомної енергетики Японії рівня кабінету міністрів припускає, що буде «вкрай важко» знову перевести країну на ядерну енергетику. Він каже, що уряд має спершу довести безпеку Фукусіми і той факт, що забруднення не несе загрози, а вже після цього вводити в дію нові регулюючі органи. Уряд вирішив замінити Агентство ядерної та промислової безпеки, яке тепер має зіпсовану репутацію і критику щодо надто великої любові до промисловості, на незалежну ядерну регулюючу установу.

Проте він визнає, що в наступні два десятиліття років навряд чи буде збудовано хоч один новий реактор. Тому Японії доведеться використовувати якісь із існуючих реакторів понад їхню очікувану тривалість служби в 40 років, аби відповідати сценарію, у якому 20–25 % енергії забезпечується завдяки АЕС. Навряд чи це буде популярним кроком у країні, наполюханій ядерною небезпекою.

Найбільш імовірним буде той сценарій, де ядерні реактори даватимуть 15 % енергії. За нинішніх прогнозів майбутніх потреб, приблизно стільки можна буде отримати з АЕС у 2030 р., якщо запустити знову ядерні реактори, а потім зупинити, коли вони відслужать свої 40 років.

Рада з енергетики та довколишнього середовища (також на рівні кабінету міністрів) буде розглядати чотири варіанти дій протягом літа. Також вона розгляне поради від Комісії з атомної енергії Японії з приводу доцільності відправки ядерних відходів до постійного сховища або вичікуванні іншої мети, поставленої до аварії на Фукусімі: створити переробні заводи, які перетворювали б ядерні відходи в нове ядерне паливо.

Тецунарі Іїда радіє, що енергетична ефективність та джерела відновлювальної енергії відіграють значну роль у кожному зі сценаріїв, проте він не переконаний, що народне протистояння ядерній енергетиці буде повністю відбите в новій політиці (*Цираноськи Д. Японія роздумує над майбутнім без атомних електростанцій // Український науковий клуб (http://nauka.in.ua/news/articles/article_detail/7999). – 2012. – 12.06*).